

Fővárosi Bíróság
Közigazgatási Kollégium
1027 Budapest, Csalogány u. 47-49.

11.K.33.132/2010/7.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A bíróság az S.B.G. & K. Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Szamosi Katalin ügyvéd által képviselt **Larabay Food Vendéglátóipari Kft.** (Dunaharaszti) felperesnek dr. László Ildikó Katalin ügyvéd és dr. H. Á. bírósági képviseleti irodavezető által képviselt **Gazdasági Versenyhivatal** (Budapest) alperes ellen versenyügyben hozott - Vj-133-026/2009. - közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében meghozta a következő

í t é l e t e t :

A bíróság a keresetet elutasítja.

Kötelezi a bíróság felperest, hogy a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt 600.000.- (hatszázezer) forint kereseti illeték összegét az illetékügyben eljáró illetékes hatóság külön felhívására a Magyar Állam javára fizessen meg.

Kötelezi a bíróság felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 100.000.- (egyszázezer) forint perköltséget.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül van helye fellebbezésnek, amelyet a Fővárosi Ítéltáblához címzetten a Fővárosi Bíróságnál kell írásban, 3 példányban benyújtani.

I n d o k o l á s

A felperes 2009. február 1-je óta ételek házhoz szállításával foglalkozik Budapesten és az ország más településein.

2009. június 15-étől egyes termékeit - kereskedelmi kommunikációja szerint - kedvezményes áron kínálta a fogyasztók számára. Az akció keretében történő értékesítésről az alperesi határozat 6-25. pontjaiban részletezettek szerint heti étlapjain, a határozat 26-27. pontjaiban részletezettek szerint internetes honlapján (www.gastroval.hu), a határozat 28. pontjában írtak szerint nyomtatott sajtóban megjelent reklámokban, a határozat 29. pontjában foglaltak szerint autós matricákon, a határozat 30. pontjában írtak szerint DM-levelekben, a határozat 31. pontjában foglaltak szerint beltéri kommunikációs

eszközökön (attrapokon), valamint a határozat 32. pontja szerint internetes bannereken tájékoztatta a fogyasztókat.

Az alperes a 2009. október 26-án indított versenyfelügyeleti eljárásában 2010. május 17-én meghozott Vj-133-026/2009. számú határozatában megállapította, hogy a felperes 2009. június 15. és 2009. október 26. között - a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 6. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel - az Fttv. 3. § (1) bekezdésébe ütköző, a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, amikor étlapjaiban és internetes honlapján a fogyasztók megtévesztésére alkalmas információkat tett közzé egyes termékei árainak kedvezményes, akciós voltáról. Ezért a felperest a Tpv. 78. § (1) és (3) bekezdései alapján 10.000.000 forint bírság megfizetésére kötelezte.

Indokolása szerint a felperes kereskedelmi gyakorlatának lényeges eleme volt, hogy heti étlapjain és internetes honlapján hangsúlyozta termékeinek, illetve egyes termék kategóriáknak a kedvezményes ár alkalmazásában megnyilvánuló akciós jellegét: fekete színnel, áthúzással jelölve szerepeltette azt az árat, amelyhez képest az árkedvezményt nyújtotta, a ténylegesen fizetendő ár pedig piros színnel volt jelölve a 25. héttől (2009. június 15.) a 29. hétig a fogyókúrás étrendek és a saját márkás termékek, a 30-33. héten az ún. nyári ételek, a fogyókúrás étrendek és a saját márkás termékek, a 34. héten a fogyókúrás étrendek, a 35. héten az ún. nyári ételek, a fogyókúrás étrendek és a saját márkás termékek, a 36. héten az ún. nyári ételek, a fogyókúrás étrendek és a saját márkás termékek, valamint a nem nyári ételek, a 37-40. héten a fogyókúrás étrendek, a saját márkás termékek és a nem nyári ételek, a 41-42. héten pedig a háromszög szendvicsek, a bagettek, a tortillák és a piták esetében. Rögzítette, hogy a nem akciós és az akciós ár közlése esetében is elvárás, hogy valós tényeken alapuljon, a kereskedelmi kommunikáció révén a fogyasztó reális képet kapjon az árkedvezményről. Megállapította, hogy a felperes ennek a követelménynek nem tett eleget.

Kifejtette, hogy a fogyasztók számára egyértelmű üzenete volt a felperes kereskedelmi gyakorlatának, miszerint termékeit az akció keretében kedvezőbb áron vásárolhatják meg, mint az akción kívül, s a két ár különbözetével azonos megtakarítást eszközölhetnek a vásárlással. A kereskedelmi gyakorlat ezen üzenetéhez igazítottan, az Fttv. 14. §-a értelmében, a felperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy termékeit a fogyasztók az akció keretében kedvezőbb (piros) áron vásárolhatják meg, mint az akción kívül. Rámutatott, hogy a felperes ezen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. Hozzátette, hogy a saját márkás termékek egy része esetén a kereskedelmi kommunikációban szereplő magasabb árat a felperes korábban érvényesítette, de nem a 25. héttől (a 34. hét kivételével) alkalmazott kereskedelmi kommunikációkban feltüntetett (magasabb) áron, így nyilvánvaló, hogy a kereskedelmi kommunikációban tett állítás nem felelt meg a valóságnak; a saját márkás termékek másik része esetén a kereskedelmi kommunikációban szereplő magasabb árat az eljárás alá vont korábban nem alkalmazta, s a 25. héttől (a stresszoldó tea esetében a 26. héttől) folyamatosan a kedvezményes árat érvényesítette (egyes esetekben a 34. hét kivételével). Egyes saját márkás termékek esetén a kereskedelmi kommunikációban szereplő magasabb árat a felperes korábban valóban alkalmazta, ugyanakkor a 25. héttől folyamatosan a kedvezményes árat érvényesítette (egyes esetekben a 34. hét kivételével), amely azt eredményezte, hogy a folyamatosan alkalmazott ár minősült jellemző árnak. Az ún. nyári ételek esetében

egyetlen egy termék kapcsán sem fordult elő, hogy a feltüntetett magasabb ár korábban ténylegesen alkalmazásra került volna. Egyes ún. nyári ételeket ugyan már korábban is árusított a felperes, azonban ezt a vizsgált kereskedelmi kommunikációkban feltüntetett magasabb árnál ténylegesen alacsonyabb ár ellenében tette, egyes ún. nyári ételek nem egyetlen egy alkalommal szerepeltek az étlapokban a magasabb és az alacsonyabb ár feltüntetésével, azonban a felperes ettől függetlenül egy korábban ténylegesen nem alkalmazott árat szerepeltetett a kereskedelmi kommunikációkban. Az ún. nem nyári ételek 32. és 36. héten alkalmazott árainak összevetéséből ismert, hogy miközben a 36. héten a nem nyári ételek mellett a ténylegesen alkalmazott ár mellett fekete színnel, áthúzással jelölve feltüntetésre került egy magasabb ár, a 32. és a 36. héten a fogyasztók által ténylegesen fizetendő ár ugyanaz volt, s így nem nyert bizonyítást, hogy a 36. héten szerepeltetett magasabb árak korábban alkalmazásra kerültek volna.

Egyes fogyasztó étrendeket az eljárás alá vont a bevezetésüktől a kereskedelmi kommunikációkban jelzett akciós áron kezdett el forgalmazni, míg volt étrend, amelyet az akció előtt nem a kereskedelmi kommunikációkban jelzett magasabb áron, hanem annál alacsonyabb ellenérték fejében forgalmazta. A 36. heti étlapon az ún. nyugdíjas (zóna) menü ára mellett feltüntetésre került egy magasabb, fekete színnel, áthúzással jelölt ár is, miközben a menü ára 2009. június 15-től (25. hét) folyamatosan azonos mértékű volt. A 41. és a 42. heti étlapban a háromszög szendvicsek, a bagettek, a tortillák és a piták esetében fekete színnel, áthúzással szerepelt az az ár, amely amelyhez képest a felperes az árkedvezményt nyújtotta, miközben nem ismert, hogy korábban egyáltalán árusította volna ezeket a termékeket.

Rámutatott, hogy a felperes kereskedelmi gyakorlata azt eredményezte, hogy a fogyasztók nem kaptak reális képet a kedvezményes ár állítólagos érvényesítésében megnyilvánuló akcióról, a vásárlással elérhető kedvezmény mértékéről, az eljárás alá vont által sugallt megtakarítás fiktívnek minősül, s ezáltal a kereskedelmi gyakorlat alkalmas volt a fogyasztói döntési folyamatot megzavarására, torzítására, a fogyasztók megtévesztésére.

Hozzáfűzte, hogy a kereskedelmi gyakorlat jogsértő jellegén az sem változtatott, hogy a felperes a 36. heti étlapban közölte: „hiába növekednek az árak, pl.: ÁFA, üzemanyag, élelmiszer-alapanyag, közművek stb. (lásd fekete színű ár)! Továbbra is akciós áron kaphatóak nyári menüink, kúránk és saját termékeink!“. A fogyasztó a kereskedelmi kommunikációt ezen közlés mellett is akként értelmezte, hogy a felperesi termékeket az akció keretében kedvezőbb áron vásárolhatják meg, mint az akción kívül, s a két ár különbözetével azonos megtakarítást eszközölhetnek a vásárlással - a felperes ugyanakkor az állítás valóságnak való megfelelését nem bizonyította.

Nem fogadta el a felperes „reális ár” kapcsán tett előadásait sem. Álláspontja szerint ugyanis nem változtatott a kereskedelmi gyakorlat jogsértő jellegén, hogy a felperes a 37-39. heti étlapokban közölte: „a fekete színnel jelzett (az elmúlt időszak áremelő hatásai miatt pl.: üzemanyag, élelmiszer-alapanyagok, ÁFA, közmű) reális piaci ár helyett minden megrendelőnk étlapunkról a piros színű AKCIÓS áron rendelhet!“. Ez a közlés nem módosított a kereskedelmi kommunikáció fentiekben jelzett üzenetén, a „reális árra” történő utalás nem szüntette meg az árkedvezmény ígéretének fiktív jellegét. Kiemelte, hogy a jogi értékelés szempontjából nem bír kiemelkedő jelentőséggel, hogy valamely ár a vállalkozás ármegállapítási és -nyilvántartási rendszerében, illetve saját értékelése szerint

akciós vagy nem akciós árnak, reális piaci árnak minősül-e. A jogi értékelés alapját az a kereskedelmi gyakorlat képezi, amelyet a vállalkozás a fogyasztók irányában ténylegesen kifejt, amellyel a fogyasztók találkoznak, s ahogy ők értelmezik azt. Ennek megfelelően nem bír jelentőséggel, hogy a felperes által hivatkozott árak reális piaci jellege igazolást nyer-e vagy sem. Megjegyezte, hogy a felperes az adott konkrét termékekre vonatkoztatva még azt sem bizonyította, hogy a saját értelmezése szerinti reális piaci ár (amely fogalom értelmezése önmagában is bizonytalan) pontosan megegyezik az étlapokban feltüntetettekkel.

Rögzítette, hogy az étlapokban alkalmazott „akció”, illetve „akciós ár” kifejezések alkalmazása a 25-40. heti étlapok esetében szorosan kapcsolódott a nem akciós (fekete) árak feltüntetéséhez. Ez a kapcsolat a 41-43. heti étlapok esetében is fennállt, hiszen a felperes védekezésében az állítások megalapozása kapcsán ezen esetekben is a reális piaci árakra hivatkozott, továbbá a kereskedelmi kommunikáció fogyasztóknak szóló üzenete azonos volt a korábbiakkal: a felperesi termékeket az akció keretében kedvezőbb áron vásárolhatják meg, mint az akción kívül. Rámutatott, hogy a felperes kereskedelmi gyakorlatának lényeges eleme volt, hogy heti étlapjain kiemelten szerepeltette az „akció”, „akciós ár” közléseket, amelyek üzenete azonos volt az „eredeti ár”, a nem akciós ár megjelenítésével: a kedvezményes áron történő vásárlás lehetőségének ígérete. A kereskedelmi kommunikáció összhatása révén álláspontja szerint fel sem merülhet azon felperesi előadás helytállósága, miszerint az „akciós ár” kifejezés nem árkedvezményt ígértet hordozta, illetve az „akció” szó nem a pénz megtakarításának, a kedvezményes ár alkalmazásának lehetőségére utalt volna. Megállapította, az akciós ár és az akciós kifejezéseket feltüntető, a 25-43. hétre vonatkozó étlapok által a fogyasztók nem kaptak reális képet a kedvezményes ár alkalmazásában megnyilvánuló akcióról, az eljárás alá vont által sugallt megtakarítás fiktívnek minősül, s ezáltal a kereskedelmi gyakorlat alkalmas volt a fogyasztói döntési folyamatot megzavarására, torzítására, a fogyasztók megtévesztésére.

A bíróság összegének meghatározása során figyelemmel volt arra a körülményre, hogy a jogsértő kereskedelmi gyakorlat megvalósítása során alkalmazott kommunikációs eszközök (étlap, saját internetes honlap) megjelentetésének, alkalmazásának költségei az eszközök sajátosságaiukból adódóan nem adhattak reális képet a jogsértés súlyáról, ezért az akciós termékek értékesítéséből származó árbevételre volt tekintettel. Mérlegelte, hogy a kereskedelmi kommunikációkkal elért fogyasztói kör jelentős volt (az étlapok példányszáma alapján), a jogsértés időben elhúzódva, több hónapon át valósult meg (2009. június 15. és 2009. október 26. között).

Súlyosító körülményként értékelte továbbá, hogy a felperes a jogsértő kereskedelmi gyakorlatot egy olyan piacon valósította meg, ahol az általa előadottak szerint igen éles verseny van a versenytársak között, s egy új piaci szereplőnek intenzív kampányt kell folytatnia, amely azt eredményezte, hogy a felperes jogsértő magatartása az átlagosnál erőteljesebben veszélyeztette a piaci versenyt, a felperes piaci tevékenységének igen hangsúlyos eleme volt a jogsértőnek minősülő kereskedelmi gyakorlat (a termékek ára kedvezményes, akciós jellegének kiemelése a fogyasztók felé irányuló kereskedelmi kommunikációban), a felperes magatartása felróható volt, nem érte el az adott helyzetben általában elvárható magatartási mércét, nem felelt meg a társadalom értékítéletének. Nem tudta enyhítő körülményként figyelembe venni a felperes azon előadását, hogy kezdő vállalkozás. Egy, az adott piacon tapasztalatokkal nem bíró vállalkozás esetében valóban

lehetnek jogsértést eredményező (amint azt a felperes nevezte:) gyermekbetegségek, a jelen esetben azonban nem látta bizonyítottnak, hogy a jogsértés az üzleti életben való járatlanságának lenne betudható. A jelen és a Vj-89/2009. számú ügyből láthatóan a felperes jelentős figyelmet és erőforrásokat fordított tevékenységének átgondolt módon megvalósított népszerűsítésére, a fogyasztói döntések befolyásolására, tudatos, átgondolt, intenzív kereskedelmi kommunikációban is megnyilvánuló kereskedelmi gyakorlatot valósított meg, ugyanakkor hasonló figyelmet nem fordított a tevékenységére irányadó jogszabályi rendelkezések tiszteletben tartására. Szem előtt tartotta a szankcionálás preventív célját is.

Az „egyéb kérdések” között kifejtette, hogy a felperes semmilyen módon sem igazolta azon állítása valóságnak való megfelelését, amely szerint gazdasági helyzete kedvezőtlen, arra vonatkozó bizonyítékokat nem terjesztett elő, hogy a bíróság egy összegben, határidőre történő teljesítését rajta kívül álló ok lehetetlenné teszi vagy az számára aránytalan nehézséget jelentene. Hivatalos tudomása szerint a felperes a Vj-89/2009. számú ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálata iránt benyújtott keresetében kérte a határozat végrehajtásának felfüggesztését, illetve azt, hogy a bíróság a bíróság megfizetésére részletfizetési kedvezményt engedélyezzen, ám az ezzel kapcsolatban benyújtott dokumentumok alapján sem látta indokoltnak, hogy a jelen ügyben kiszabott bírságnak a Ket. 74. §-ának (1) bekezdése szerinti, részletekben történő megfizetését engedélyezze.

A felperes - tárgyaláson pontosított - keresetében a határozat megváltoztatását, és a jogsértés hiányának megállapítását, másodlagosan a bíróság mérséklését kérte. Kérte továbbá az alperes kötelezését a mérséklés erejéig az esetlegesen már beszédett bírság és kamatai visszafizetésére. A bíróság megfizetésére részletfizetési kedvezmény engedélyezését kérte.

Kifejtette, hogy a fogyasztókat nem tévesztette meg az „akció”, „akciós ár” feliratokkal, azok csak figyelemfelhívásra szolgáltak. Egy átlagosan körültekintő és tájékozott fogyasztónak volt lehetősége megismerni, hogy mire terjed ki az akció, milyen kedvezmények, ajándékok érhetőek el, és így valóban a versenytársi áraknál kedvezőbben vásárolhatta meg termékeit. Előadta, hogy az „akció” felirat használatával nem sugallt fiktív vagy túlzott megtakarítási lehetőséget, az árakat mindig a költségekre alapozta, és a versenytársi árak figyelembevételével határozta meg. Az áthúzott áraknál mindig csak az „akció” vagy „akciós ár” feliratot tüntette fel, azt hogy korábbi ár, sosem. A 37-39. héten mind az étlapokon, mind az interneten jelölte, hogy a fekete áthúzott árak „reális árak”, melyek az elmúlt időszak áremelkedéseire figyelemmel határoztak meg.

Álláspontja szerint az alperes tévesen értékelte súlyosító körülményként, hogy a kereskedelmi gyakorlatát olyan piacon folytatta, ahol éles verseny van a piaci szereplők között. Hangoztatta, hogy Magyarországon számos ételszállító cég működik, így nagyon nehéz piacot szereznie egy új vállalkozásnak. Új piaci szereplőként intenzív kampányt kellett folytatnia, és ilyen körülmények között kellett megtalálnia a piacra lépés feltételeit.

Kiemelte, hogy speciális piacról van szó, ahol a fogyasztókat befolyásolja ugyan az ár, de ha az étel nem ízlik, akkor nem fognak többet rendelni. Hangoztatta, hogy egy napra is lehet rendelni, ami minimális anyagi kockázatot jelent; ugyanakkor az akciós lehetőségeket az is igénybe veheti, aki csak egyszer rendel. A Fővárosi Ítélet tábla

2. Kf.27.057/2008. számú ügyben hozott ítéletére hivatkozással kifejtette, hogy miután az akciós ételek megvásárlása a fogyasztók számára minimális kockázattal járt, azok a kalkulációs tényezők és piaci árak vizsgálatával lettek megállapítva, így bármilyen hátrány, ami mégis érthette a fogyasztót az igen csekély jelentőségű, amit enyhítő körülményként kellett volna figyelembe venni.

Álláspontja szerint azt is tévesen értékelte súlyosító körülményként az alperes, hogy magatartása felróható volt. A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.057/2008. számú ügyben hozott ítéletére utalással kiemelte, hogy néhány hét után már mind az étlapokon mind az interneten feltüntették, hogy a fekete áthúzott árak „reális árak”, melyeket az elmúlt időszak áremelkedéseire figyelemmel határoztak meg. Az akciók ezzel a „reális árral” szemben jelentkeztek. Nem utalt soha arra, hogy korábbi árakhoz képest valósul meg az akció. Ezzel a tájékoztatás megtörtént a fogyasztók irányában, így azt nem lehet súlyosító körülményként értékelni, sőt, azt enyhítő körülményként kellett volna figyelembe venni.

Véleménye szerint nem súlyosító körülmény, hogy piaci tevékenységének hangsúlyos eleme volt a jogsértőnek minősülő kereskedelmi gyakorlat, mert ez a tény képezte az eljárás alapját, tehát nem vehető figyelembe még egyszer.

Hangsúlyozta, hogy a jogsértés mértéke és a kiszabott bírság nem áll egyensúlyban egymással, az alperes eljárási gyakorlatában ilyen mértékű bírságot sokkal jelentősebb és a fogyasztók számára sokkal nagyobb mértékű hátrányt okozó magatartás esetén szokott kiszabni.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Fenntartotta a határozatában írtakat, mert az álláspontja szerint jogszerű. Részletesen reagált a felperes kereseti érveire.

A kereset - az alábbiak szerint - **nem alapos.**

A bíróság az alperesi közigazgatási határozatot az Fttv. 19. § c) pontja folytán alkalmazandó Tptv. 83. § (1) bekezdése, valamint a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban; Pp.) 324. § (2) bekezdésének a) pontja és a 339/A. §-a értelmében a meghozatalakor fennálló tények és hatályban volt jogszabályok alapján, a Pp. 215. §-a szerint a kereset és az ellenkérelem keretei között vizsgálta felül.

Ennek során megállapította, hogy az alperes által a határozatában megállapított történeti tényállást, a bizonyítékok értékelésére, mérlegelésére vonatkozó indokolást kereseti támadás lényegében nem is érte, így azt a bíróság a perben irányadónak fogadta el.

A bíróság megítélése szerint az irányadó történeti tényállásból következően az alperesi hatóság a felperes kereskedelmi gyakorlatát helytálló indokok alapján minősítette - a Fttv. 3. § (4) bekezdésére és 6. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel - az Fttv. 3. § (1) bekezdésébe ütközően megtévesztőnek, ezáltal tisztességtelennek.

A Fttv. 3. § (1) bekezdése szerint tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. A (2) bekezdés szerint tisztességtelen az a kereskedelmi gyakorlat, amelynek alkalmazása során a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója nem az ésszerűen elvárható szintű szakismerettel, illetve nem a jóhiszeműség és tisztesség alapelveinek megfelelően

elvárható gondossággal jár el, és amely érzékelhetően rontja azon fogyasztó lehetőségét az áruval kapcsolatos, a szükséges információk birtokában meghozott tájékozott döntésre, akivel kapcsolatban alkalmazzák, illetve akihez eljut, vagy aki a címzettje, és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a (2) bekezdés értelmében tisztességtelen különösen az a kereskedelmi gyakorlat, amely megtévesztő (6. § és 7. §) vagy agresszív (8. §).

A 6. § (1) bekezdés c) pontja alapján megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely valótlan információt tartalmaz, vagy valós tény - figyelemmel megjelenésének valamennyi körülményére - olyan módon jelenít meg, hogy megtéveszti vagy alkalmas arra, hogy megtéveszse a fogyasztót az áru ára, illetve díja, az ár, illetve díj megállapításának módja, különleges árkedvezmény vagy árelőny megléte tekintetében és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas.

A fentiekre figyelemmel mindenekelőtt rögzíti a bíróság, hogy versenyjogi szempontból nem tilos az akciók megtartása és az ezekről való tájékoztatás, de a ilyen tájékoztatásokkal szemben is követelmény az, hogy - a terjedelmi korlátok között - a termékek és szolgáltatások választására ösztönző közlések, szlogenek megfogalmazása legyen igaz, valós és pontos, biztosítsa az áruval kapcsolatos feltétlenül szükséges információk birtokában meghozott tájékozott vásárlói döntés lehetőségét, ekként ne legyen alkalmas a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok körében a törvény külön kiemelten tiltja, hogy a tájékoztatás az áru ára, illetve díja, az ár, illetve díj megállapításának módja, különleges árkedvezmény vagy árelőny megléte kapcsán olyan hamis képet adjon a fogyasztó számára, amely őt megtévesztheti: vagyis objektíve alkalmas legyen arra, hogy tévedésbe ejtse vagy tévedésben tartsa, a valós szándékától eltérő ügyleti döntés meghozatalára készítse.

Kiemeli a bíróság, hogy a kereskedelmi kommunikációban adott tájékoztatástól (reklámtól) nyilvánvalóan nem várható el teljes körű termékleírás, bizonyos információk kiemelése - a terjedelmi korlátokra figyelemmel - szükségszerű.

Azonban ha a vállalkozás tényszerű adatokat közöl, amint az az árak (konkrét forintösszegek) feltüntetésével az adott perbeli esetben is történt, akkor - a felperesi érveléssel ellentétben - pusztán figyelemfelhívásról nem lehet szó. A jelen ügyben már csak azért sem lehet figyelemfelhívásról beszélni, mert a tájékoztatásaiban éppen az általa kínált termékek kelendőségének fokozása érdekében hirdetett egyfajta akciót a felperes. Egy ilyen típusú tájékoztatás a fogyasztói döntés befolyásolására különösen alkalmas, mert a fogyasztó érdeklődését felkelti, őt vásárlásra ösztönzi (a vállalkozásnak éppen ez a célja az akció meghirdetésével).

A vállalkozás arról szabadon dönt, hogy tájékoztatásában megjeleníti-e terméke valamely lényeges tulajdonságát, és ha igen, melyiket - azonban ha egy tájékoztatás a figyelemfelhíváson túl ilyen lényeges tulajdonságot mutat be, akkor azt ebben a körben teljes körűen kell tennie. Elsődlegesen ugyanis a tájékoztatást adó vállalkozásé a felelősség, hogy a terjedelmi korlátok között meghatározza az átlagfogyasztó számára a

tájékozott üzleti döntés meghozatalához elengedhetetlenül szükséges minimális információk körét.

Amennyiben ezen feltétlenül szükséges információk átadása elmarad, sérül a fogyasztó döntési szabadsága. A fogyasztók tájékozott üzleti döntés meghozatalára való képességét feltétlenül biztosítani kell, ellenkező esetben a fogyasztók gazdasági magatartása jelentős mértékben torzulhat, ez pedig jogilag tilalmazott. Csakis a zavartalan döntési folyamat eredményeként születhet megfelelően tájékozott döntés. A vállalkozás által tett állításnak tehát igazodnia kell a tisztességes verseny követelményeihez, ezért igaznak, valósnak, pontosnak kell lennie, vagyis a valóságnak megfelelő módon tartalmaznia kell a tájékozott fogyasztói döntéshez szükséges releváns információkat. A tájékoztatást adó vállalkozásnak mindig elől kell járnia a fogyasztók tisztességes tájékoztatásában. Kétségtelenül a fogyasztótól is elvárható, hogy döntése során haszonmaximalizálásra törekedjék, vagyis mindig a számára lehető legkedvezőbb megoldást válassza, és hogy ennek érdekében ésszerű mértékű információkeresést folytasson. Ugyanakkor ez nem jelentheti a tájékozódás kötelezettségének parttalan áthárítását a fogyasztóra, és hogy a fogyasztónak eleve kétségekkel, gyanakvással kellene fogadnia a vállalkozás által adott tájékoztatást.

Az adott esetben a bíróság álláspontja szerint a fogyasztók alappal vélhették úgy, hogy a felperes által ígért „akció”, „akciós ár” - a mindennapi életben elfogadott általános jelentése szerint - kedvezményt, engedményt, árleszállítást jelent (ezt az értelmezést erősítik a felperesi tájékoztatások is, melyek részben ez utóbbi kifejezéseket is tartalmazták), vagyis hogy az adott termék(ek)et olcsóbban (pirossal jelölt ár) kaphatják meg, mint korábban (áthúzott, feketével jelölt ár). Amint az a nem vitatott történeti tényállásból megállapítható, a felperes „akciója” ezzel szemben ténylegesen nem jelentett a korábbi áraihoz képest kedvezményt, engedményt, árleszállítást.

A vizsgált felperesi kereskedelmi gyakorlat a fogyasztók megtévesztésére azért volt alkalmas és ezáltal tisztességtelen, mert az alperes által vizsgált felperesi tájékoztatásokban foglaltak kellő alapot szolgáltathattak arra, hogy az ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel eljáró fogyasztókban - a felperes által keltett látszat folytán - téves képzetek alakuljanak ki a bemutatott felperesi termékek árának kedvezményes, engedményes voltát illetően, így a tájékozott üzleti döntésük meghozatalához torz információk álltak a rendelkezésére. A fogyasztóktól nem volt elvárható, hogy pontosan visszaemlékezzenek a felperes termékeinek - általuk esetlegesen nem ismert, vagy esetleg soha nem is létezett -korábbi áraira, így a felperesi tájékoztatás hibáját kiküszöböljék.

A felperes a keresetében azzal érvelt, hogy az áthúzott áraknál mindig csak az „akció”, „akciós ár” feliratot tüntette fel, azt, hogy korábbi ár, sosem. Hozzátette, hogy a később már jelölte azt is, miszerint az áthúzott árak „reális árak”, amelyeket az elmúlt időszak áremelkedéseire figyelemmel határozott meg.

Utal arra a bíróság, hogy a jogsértés nem csupán téves információk adásával, hanem valamely lényeges körülmény elhallgatásával, illetőleg hiányos tájékoztatással is megvalósítható. Még a valós adatokat tartalmazó és előnyös tulajdonságokat kiemelő reklám is fehet félrevezető, ha elhallgat olyan adatokat, amelyek a közölt tulajdonságok

értelmezéséhez elengedhetetlenül szükségesek. A felperes a perbeli tájékoztatásaiban kezdetben semmiféle utalást nem tett akciós ajánlata értelmezési körére vonatkozóan, a később alkalmazott „reális ár”-ra vonatkozó hivatkozását pedig a bíróság nem tudta elfogadni. Álláspontja szerint ugyanis a kedvezmény, az engedmény, az árleszállítás fogalma az áremelkedésekre figyelemmel kalkulált - ámde soha nem alkalmazott, fiktív - árra vonatkoztatva nem értelmezhető. A felperes nem adott kedvezményt, engedményt, nem szállította le termékei árát. Önmagában az, hogy az áremelkedésekre is figyelemmel kalkulált árhoz (illetve esetlegesen a versenytársai által alkalmazott piaci árakhoz) képest a felperes a termékei árát a fogyasztók számára kedvezőbben határozta meg, az nem jelenti azt, hogy akciós áron értékesített.

A Fttv. 3. § (1) bekezdése a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot tilalmazza, így a jogsértést a felperes a megtévesztésre alkalmas információk közreadásával elkövette.

A bírságkiszabás körében rámutat a bíróság, hogy a (büntetés-jellegű) bírság szankciót a ténylegesen elkövetett jogsértés súlyához, jellegéhez, valamint az adott ügyben feltárt enyhítő és súlyosító körülményekhez igazodóan, mérlegeléssel kell kiszabni, aminek főbb szempontjait - példalózó jelleggel - a Tptv. 78. § (3) bekezdése határozza meg. Eszerint a bírság összegét az eset összes körülményeire - így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztók, üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

A bíróságnak a Pp. 339/B.§-a szerint kellett vizsgálnia a mérlegelési jogkörben hozott határozatrész jogszerűségét, így azt, hogy a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta-e, az eljárási szabályokat betartotta-e, a mérlegelés - Tptv. 78. § (3) bekezdése szerinti - szempontjai megállapíthatóak-e, és a határozat indokolásából a bizonyítékok ekkénti mérlegelésének okszerűsége kitűnik-e.

A Tptv. 78. § (3) bekezdésében írt rendelkezés a versenyhatóság és a bíróságok számára azt a kötelezettséget jelenti, hogy a felek által felajánlott bizonyítás keretei között a bírságkiszabás során figyelembe jövő valamennyi (tehát nemcsak az e törvényhelyben exemplifikatív módon meghatározott) alanyi és tárgyi tényezőt felderítsék, és azokat a jogkövetkezmények alkalmazásakor értékeljék. E körben lényeges, hogy a bírságkiszabást befolyásoló körülményeket nem általánosságban, nem elvontan, nem mechanikusan, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva kell értékelni, és megindokolni.

Az adott ügyben megállapíthatóan az alperes a Tptv. 78. §-ában írtaknak megfelelően járt el. A releváns enyhítő és súlyosító körülményeket körültekintően feltárta, helyesen vette számba, és azokat a súlyuknak, nyomatékuknak megfelelően értékelte, okszerűen mérlegelte, és ennek indokairól a határozatában a kellő részletességgel számot is adott.

A felperes a vele szemben lefolytatott (és szintén jogsértés megállapításával zárult) Vj-89/2009. számú ügyben maga adta elő, hogy nagyobb kínálati piac van, mint amilyen fizetőképes kereslet a másik oldalon azonosítható, sok vállalkozás tolong a fogyasztókért,

s egy új piacra lépőnek intenzív kampányt kell folytatnia. Ezt az alperes a határozata 3. pontjában is rögzítette. Ebből az előadásból alappal vonható le az a következtetés, hogy a felperes a jogsértő kereskedelmi gyakorlatot egy olyan piacon valósította meg, ahol igen éles verseny van a versenytársak között, és a felperes intenzív kampánya (több felületen, nagy példányszámban stb.) az átlagosnál erőteljesebben veszélyeztette a piaci versenyt. A Fővárosi Ítélet tábla felperes által is hivatkozott 2.Kf.27.057/2008/15. számú ítéletében írtak szerint az elkövetési mód nagyfokú intenzitása - különösen az üzleti döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalma körében értékelhetően - súlyosító körülmény.

Nem fogadta el a bíróság a felperesnek azt az érvelését, miszerint az adott esetben a fogyasztói döntést alapvetően az étel íze befolyásolja. Az íz ugyanis fontos lehet abban az esetben, ha a fogyasztó már ismeri a felperesi termékeket, azonban amíg nem kóstolta őket, csak az étlapokon, honlapon, egyéb kommunikációs eszközökön megjelenő felperesi tájékoztatásokat látja, addig igenis az ár az egyik - ha nem a - legfontosabb üzleti döntést meghatározó tényező. Ezen túlmenően a bíróság álláspontja szerint az árnak a vásárlói döntést befolyásoló szerepét az étel ízét már ismerő fogyasztók esetében sem szabad lebecsülni. Erre figyelemmel a bíróság nem fogadta el azt a felperesi hivatkozást, hogy bármilyen kedvezményt ajánl egy cég, ha nem nyerte el a fogyasztó maximális tetszését az étel, nem fog többet rendelni. Kétségtelen, hogy a felperestől a fogyasztók akár egy napra is rendelhettek, ebből azonban nem következik, hogy - amint azt a felperes kifejtette - a rendelés a fogyasztóknak minimális anyagi kockázattal járt. Ha ugyanis az étel ízlik a fogyasztónak, a felperes által közölt akciós árra figyelemmel adott esetben nem csak egy napra fog rendelni, így anyagi kockázatát - amely nem a keresetben hivatkozott, önmagában meghatározhatatlan tartalmú piaci árakhoz képest elérhető megtakarítás, hanem a valószínűleg ígért árengedmény összege - nem lehet minimálisnak tekinteni. Azt a felperes nem igazolta, de még csak nem is valószínűsítette, hogy a vizsgált időszakban hány fogyasztó rendelt tőle egy napra, illetve hány hosszabb időszakra.

A jogsértéssel okozott jogsérelem súlyát nagymértékben a cselekmény káros következményei határozzák meg, egyebek mellett a piaci viszonyokat torzító hatás (ténylegesen bekövetkezett versenykorlátozás, avagy az arra való alkalmasság), illetve a piaci szereplőknek, fogyasztóknak okozott hátrány mértéke. A jogsértéssel általában együtt járó jogsérelemnél lényegesen kisebb mértékű káros következmények általában enyhítő körülményként értékelhetők. Az adott esetben azonban a fogyasztóknak okozott hátrány mértékének elhanyagolhatóan csekély volta a bíróság megítélése szerint nem volt egyértelműen megállapítható, így enyhítőként nem volt figyelembe vehető.

Egyetértett a bíróság az alperessel abban, hogy a felperes nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható, magatartása nem felelt meg a társadalom értékítéletének. A felperesnek lehetősége volt jogszerű kereskedelmi gyakorlatot tanúsítani, azonban ehelyett más döntést hozott: tájékoztatásaiban a fogyasztók megtévesztésére alkalmas információkat tett közzé. A „reális ár” kereskedelmi kommunikációkban való szerepeltetése a fentebb már kifejtettek szerint nem szolgálta a fogyasztók megfelelő tájékoztatását, így a felperes által adott tájékoztatás ennek tükrében sem volt jogszerűnek tekinthető. A felperesi tájékoztatás meghatározó eleme volt az egyes termékek „akciós” áráról adott információ, ami - helyesen - súlyosító körülményként értékelendő. Ennek figyelembe vétele nem kétszeres értékelés.

A felperesi okfejtéssel szemben nem lehet a felperes javára értékelni az alperes más ügyekben folytatott bírságotlasi gyakorlatát. Az alperesnek a bírság összegét a Tptv. 78. §-ának alkalmazása során nem más eljárás alá vontak bírságához kell arányosítani, hanem azt a konkrét eljárás alá vont (felperes) által ténylegesen elkövetett jogsértés súlyához, jellegéhez, valamint az adott ügyben az ő vonatkozásában fel tárt enyhítő és súlyosító körülményekhez igazodóan kell mérlegeléssel kiszabni. Az alperes a bírság kiszabásakor a felperes tekintetében irányadó enyhítő és súlyosító körülményeket egyénileg mérlegelte és eszerint - az egyediesítés követelményének is megfelelően - határozta meg a bírság összegét. A jelen ügyben egyéniesített bírságot semmilyen módon nem lehet összehasonlítani más ügyekben, másokkal szemben kiszabott szankciók mértékével.

Összességében megállapítható, hogy az alperes a bírságkiszabás körében értékelhető körülményeket maradéktalanul figyelembe vette és azokat súlyuk, nyomatékuk szerint, okszerűen mérlegelte, a határozatának 65. pontjában e körben kifejtettekkel a bíróság egyetértett, azt e helyütt ismételni nem kívánja. Az ügyben feltárt összes tényezőt szem előtt tartva a bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperessel szemben kiszabott bírság mértéke eltúlzottnak nem tekinthető, és amint arra az alperes is utalt, a törvényes speciál- és generálpreventív célokkal arányban áll, azok eléréséhez szükséges és egyben elégséges is. A felperes keresetében nem jelölt meg olyan további enyhítő körülményt, amit e körben a javára még figyelembe lehetett volna venni.

Az alperesnek a felperes részletfizetési kérelme elutasítása tárgyában hozott döntése mindenben jogszerű volt, helyesen rögzítette, hogy a felperes nem igazolta a kérelem teljesítéséhez szükséges körülményeket. Ilyen bizonyítékokat a felperes a perben sem terjesztett elő.

Kiemeli a bíróság, hogy a perben részletfizetési kérelem előterjesztésének csak a Pp. 217. § (3) bekezdése által meghatározott körben van helye, mely szerint a bíróság a kötelezettségnek részletekben való teljesítését is elrendelheti. Ez a törvényi rendelkezés azonban csakis a bíróság által megítélt marasztalás összegére vonatkozhat. Ugyanakkor a Pp. XX. fejezetében szabályozott - speciális - közigazgatási per tárgya az alperes határozata jogszerűségének felülvizsgálata, melyben a bíróság a kereset alapossága esetén kizárólag a Pp. 339. §-ának megfelelő döntéseket hozhatja meg: a jogszabálysértő közigazgatási határozatot hatályon kívül helyezheti és - szükség esetén - a közigazgatási határozatot hozó szervet új eljárásra kötelezheti, illetve a közigazgatási határozatot megváltoztathatja. Miután a közigazgatási perben erre figyelemmel marasztalásra nem kerül sor, így a felperes részletfizetési kérelme sem teljesíthető.

A fent kifejtettek szerint az alperesi határozat nem jogszabálysértő a felperes által kifogásolt körben, ezért a bíróság felperes keresetét elutasította.

A pereszes felperes az alperes perköltségének megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles. A bíróság a perköltség összegének megállapításánál figyelemmel volt a pertárgy értékére, az ügy bonyolultságára, az alperes képviselője által a perben kifejtett munka színvonalára, annak időigényességére, és arra is, hogy a perben egy tárgyalás tartására került sor.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdése és 42. § (1) bekezdés a) pontja szerinti mértékű, az Itv. 62. § (1) bekezdés h) pontjában biztosított tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti illetéket a felperes a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) ÍM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles viselni.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 340. § (2) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2011. április 6.

Dr. Kopinja Mária s.k. bíró